

**Javni poziv za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti
u 2019. godini**

Obrazloženje umjetničkih savjetnika za komplementarne djelatnosti

Na *Javni poziv za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2019. godini* pristigle su rekordne **435 prijave** u kategorijama: djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture; filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija; izdavaštva u području audiovizualnih djelatnosti; programa audiovizualnih udruga i organizacija; programa promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela; programa stručnog usavršavanja i/ili edukacije; programa proučavanja i kritičkog vrednovanja audiovizualnih djelatnosti; programa zaštite audiovizualne baštine, uključujući kinotečnu djelatnost; te ostalih programa.

Umjetnički su savjetnici dio prijava, za koje su procijenili da su integralan dio istog programa, razmatrali kao jednu prijavu, a za 3 je prijave ustanovljeno da ne pripadaju u programsko područje komplementarnih djelatnosti.

Nakon razmatranja prijava savjetnici za komplementarne djelatnosti, Dušan Gačić, Tomislav Šakić i Slaven Zečević, za financijsku podršku preporučuju **283 programa** u ukupnom iznosu od **11.993.500,00 kuna**.

U postupku procjenjivanja i vrednovanja prijava savjetnici su se vodili nizom kriterija po navedenim kategorijama, pri čemu je u svim kategorijama vrednovano sljedeće:

- **kvaliteta, izvedivost i održivost predloženog programa**, pri čemu se posebno vodilo računa o programima koji imaju konkretne, realne i strateške planove u umjetničkom, organizacijskom i financijskom smislu, potom o dostupnosti samog projekta, njegovoj vidljivosti i komunikaciji s profesionalcima i javnošću, o kvaliteti prijave, o kvaliteti i iskustvu projektnog tima u pojedinoj programskoj komplementarnoj djelatnosti za koju se prijavljuju, o prethodnom izdanju programa te o različitim oblicima suradnje, umrežavanju i partnerstvu;
- **važnost programa**, u rasponu od lokalne zajednice preko nacionalne važnosti do međunarodne prepoznatljivosti;
- **kontinuitet programa, odnosno njegova dugoročna usmjerenost** (jednokratna događanja podržana su iznimno, a i tad s relativno malenim iznosima), u prvom redu misleći na već prijašnjih godina pokrenute programe koji su svojom kvalitetom, sustavnošću i javnom važnošću ostvarili preduvjete za daljnju potporu Hrvatskog audiovizualnog centra te su svojom kvalitetom i rastom opravdali nastavak financiranja;

- **projekti koji dosad nisu financirani**, a doprinose specifičnosti, komplementarnosti te estetskoj raznovrsnosti audiovizualnih sadržaja;
- **projekti koji nude različite aspekte audiovizualne edukacije;**
- **projekti koji naglašavaju kustosku, kinotečnu i istraživačku djelatnost;**
- **projekti koje na pojedinom javnom pozivu, sukladno trenutačnim potrebama audiovizualnog sektora, umjetnički savjetnici odrede kao prioritetnu aktivnost ili aktivnosti koju bi trebalo pojačano potpomagati u sljedećem razdoblju.**

Na prvome mjestu treba odmah naglasiti kako je broj prijavljenih programa ove godine znatno povećan, što osjetno dovodi u pitanje održivost komplementarnih djelatnosti u okviru trenutačnih financijskih mogućnosti i načina ocjenjivanja kriterija. I dalje je zamjetna pojava novih, vrijednih inicijativa koje se ponajprije odnose na lokalne manifestacije, programe usmjerene na djecu i mlade, građane treće životne dobi, kao i na osobe sa posebnim potrebama. Prednost je takvim programima dana u sredinama u kojima su filmski programi ili zapostavljeni ili praktički nepostojeći. Kao i 2017. te 2018., treba napomenuti kako je izradi i izvedbi takvih programa potrebno posvetiti posebnu pažnju, odnosno kako je pri njihovoj izradi i provedbi nužna stručna pomoć te bolja povezanost s nadležnim institucijama.

Na ovogodišnji se Javni poziv, kao i prethodnih godina, prijavio znatan broj obrazovnih programa za učenike srednjih i osnovnih škola. Umjetnički savjetnici prepoznaju potrebu za takvim programima koja proizlazi iz očito i dalje nedostatno razvijenoga pristupa medijskoj kulturi kroz postojeći nacionalni kurikulum, odnosno kroz redovitu nastavu, no programi javnog poziva za komplementarne djelatnosti ne bi trebali predstavljati dominantan oblik medijskog obrazovanja, već nadopunu postojećega, što trenutačno nije slučaj.

Kao i svake godine, u svim kategorijama utvrđeni su **prioritetni programi** za koje su predložene i najviše potpore. Riječ je o programima od iznimne ili visoke vrijednosti, koje možemo držati temeljima za očuvanje i razvoj audiovizualnog stvaralaštva u Hrvatskoj, odnosno o programima velike regionalne ili lokalne važnosti, ili pak onima koji su važni za razvoj pojedinih djelatnosti ili žanrova:

- U kategoriji Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture posebna je pažnja tradicionalno posvećena umjetničkim i nezavisnim kinima u većim urbanim središtima, kojima su dodijeljene različite potpore s obzirom na kvalitetu i kontinuitet ponuđenog programa, ali i na financijsku strukturu pojedinog programa i veličinu ciljne publike: Filmski program Art-kina Croatia (Rijeka),

Filmski programi Kina Tuškanac, koje vodi Hrvatski filmski savez (Zagreb), Kino Europa (Zagreb), Centar za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna vrata (Split), Kino Urania (Osijek) i Dokukino (Zagreb). Kao važni prepoznati su i redoviti prikazivački programi i u drugim gradovima (Čakovec, Daruvar, Dubrovnik, Koprivnica, Kutina, Požega, Sisak, Varaždin, Vodnjan te Bjelovar, Duga Resa, Grubišno Polje, Nova Gradiška, Omiš, Pakrac, Plaški, Velika Gorica, Zadar). Putujući projekt Kina Mediteran i dalje se pokazuje uzornim te je podržan i ove godine.

Ističu se i kontinuirani obrazovni programi i radionice Kinokluba Zagreb, Kino kluba Split te udruga Restart i Blank. Od različitih ponuđenih prikazivačkih programa za djecu i mlade i dalje se ističu program filma za djecu i mlade Udruge Djeca susreću umjetnost, program Udruge Bacači sjenki "FROOOM – program filmskog i interdisciplinarnog obrazovanja", inovativni programi udruge Otompotom, kao i program udruge Dokuart.

- Kategorija Filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija i dalje je najveća proračunska stavka u okviru financiranja komplementarnih djelatnosti (5.387,500 kn, što iznosi 44,92%). Kao najvažniji nacionalni festivali značajnoga međunarodnog ugleda i dalje su podržani Animafest Zagreb (900.000 kn), Motovun Film Festival (500.000 kn), ZagrebDox (450.000 kn), Zagreb Film Festival (450.000 kn) i 25fps (Zagreb) (250.000 kn). I dalje su po svojoj važnosti prepoznati sljedeći festivali: Vukovar Film Festival, Dani hrvatskog filma (Zagreb), Festival mediteranskog filma u Splitu, Human Rights Film Festival (Zagreb, Rijeka) i Subversive Film Festival (Zagreb). Također su prepoznati i drugi festivali regionalnog i lokalnog značenja kao što su međunarodni Four River Film Festival (Karlovac) te Liburnia Film Festival (Opatija). Valja izdvojiti i festivale specifičnog formata i/ili sadržajnog, odnosno konceptijskog usmjerenja (Festival tolerancije u Zagrebu, Festival jednogminutnih filmova u Požegi, Filmske mutacije, Supertoona u Šibeniku, DOKUart u Bjelovaru, Fantastic Zagreb Film Festival, Voxfeminae festival). Ostali programi u ovoj kategoriji mogu se okarakterizirati kao uglavnom lokalno orijentirani festivali i manifestacije, odnosno filmske revije, od kojih treba izdvojiti tri specifično usmjerene nacionalne natjecateljske revije u organizaciji Hrvatskoga filmskog saveza, Reviju hrvatskoga filmskog stvaralaštva, Filmsku reviju mladeži i Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva djece.
- U kategoriji Izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti tradicionalno je najveća podrška dodijeljena filmološkom časopisu *Hrvatski filmski ljetopis*.

Preporučuje se nastavak dosadašnje prakse financiranja portala koji na kvalitetan način predstavljaju, valoriziraju i kontekstualiziraju audiovizualnu umjetnost i uopće djelatnost, bilo putem specijaliziranih portala bilo putem filmskih rubrika unutar općih kulturnih portala. U ovoj je kategoriji ipak najvažnije istaknuti porast broja prijavljenih kritički i filmološki relevantnih knjiških izdanja, što savjetnici drže izravnom posljedicom jasne podrške Hrvatskog audiovizualnog centra filmskom izdavaštvu. Za poželjeti je jedino pojačane prijave u području izdavanja hrvatske filmske klasike i posljedične veće dostupnosti hrvatskih filmova, no takve prijave – mahom radi poteškoća oko autorskih, producentskih i prikazivačkih prava – i dalje izostaju.

- U kategoriji Programi audiovizualnih udruga i organizacija umjetnički su savjetnici i opet prepoznali važnost kontinuiranog djelovanja strukovnih udruga u području filma, kao i neprofесиjskih filmskih i videoudruga te njihove krovne organizacije, Hrvatskoga filmskog saveza. Treba istaknuti i podršku nizu manjih udruga čija redovita godišnja djelatnost podrazumijeva ponajprije radioničku i edukativnu djelatnost.
- U kategoriji Programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela za sufinanciranje su predloženi kontinuirani programi distribucije i promocije filmova Bonobostudija d.o.o., program "KineDok" udruge Restart te međunarodna festivalska distribucija Ustanove Zagreb film, kao i podrška distribuciji Factuma.
- U kategoriji Programi stručnog usavršavanja filmskih profesionalaca i/ili edukacije, prepoznata je nužnost daljnjega kontinuiranog rada edukaciji nastavnika/ica, voditelja/ica klubova i samostalnih autora i autorica kroz "Školu medijske kulture Dr. Ante Peterlić" Hrvatskoga filmskog saveza. Umjetnički savjetnici kao primjere programa s kontinuiranim rastom i razvojem izdvajaju: nastavak organiziranja međunarodnih programa edukacije i umrežavanja poput "ZagrebDox Pro" i "Industrija" Zagreb film festivala, "Restart Laboratorij", scenarističku platformu "Palunko" Hrvatskoga filmskog saveza. Također su prepoznati i programi razmjene i edukacije u specifičnim filmskim područjima kao što su ASIFA-in "Anidox", a treba istaknuti potpore novom programu "Avventura Matchmaking Forum Pula" te međunarodnoj radionici "eQuinox – 24. Intl. Screenwriter Workshops & Master Class" koja bi se ove godine trebala održati u Hrvatskoj.

- U kategoriji Proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti umjetnički savjetnici ukazuju na dugo očekivan porast istraživačkih i kuriranih programa. Uz redovitu potporu "Restart Masterclassu" i "Vizualnom kolegiju" Multimedijalnog instituta, ističe se prepoznavanje i davanje potpore većem broju kustoskih projekata nego prijašnjih godina, što umjetnički savjetnici drže bitnim u održavanju i rastu nezavisnog, alternativnog, galerijskog i civilnog, neinstitucionalnog sektora audiovizualne kulture i kulture općenito.
- U kategoriji Zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost i dalje je prepoznata važnost rada na redovitom održavanju i jačanju javne dostupnosti filmskog i videoarhiva Hrvatskoga filmskog saveza. Nakon podrške digitalnoj restauraciji kratkih filmova Ivana Ladislava Galete i Tomislava Gotovca, ove je godine za potporu preporučena digitalna restauracija radova filmskog umjetnika Ivana Faktora u okviru djelatnosti Filmskog i video arhiva Hrvatskoga filmskog saveza. Posebno treba istaknuti potporu digitalnoj restauraciji filmova prve žene-majstora amaterskog filma u nas, Tatjane Ivančić, koju je prijavio njezin matični klub Kinoklub Zagreb, kao i potporu izradi Medijskog arhiva Kino kluba Split. Tradicionalna podrška i ove je godine dana programu restauracije i digitalizacije filmova iz arhiva Ustanove Zagreb film.

Kao i prethodnih godina, za godišnji plan zaštite i restauracije audiovizualnoga gradiva Hrvatskoga državnog arhiva – Hrvatske kinoteke osigurana su zasebna sredstva izvan programskih sredstava za komplementarne djelatnosti u iznosu od 1.000.000,00 kn.

U ovoj kategoriji umjetnički savjetnici napominju kako bi se posebna pažnja također trebala posvetiti što većoj i lakšoj dostupnosti građe nakon digitalizacije, kako istraživačima, tako i široj zainteresiranoj javnosti, i to ne tek fizički, nego putem novih, digitalnih i mrežnih sredstava distribucije.

Umjetnički savjetnici za komplementarne djelatnosti

Dušan Gačić
Tomislav Šakić
Slaven Zečević